

Priporočilo Novinarskega častnega razsodišča

SPREMINJANJE (popravljanje, dopolnjevanje) IN ODSTRANJEVANJE ŽE OBJAVLJENIH PRISPEVKOV V SPLETNIH MEDIJIH¹

1. Spletni mediji morajo slediti profesionalnim standardom pri spreminjanju in odstranjevanju že objavljenih novinarskih besedil. Vse verzije objavljenega novinarskega prispevka morajo biti v skladu s Kodeksom novinarjev Slovenije.
2. Dopolnjevanje in popravlanje novinarskih prispevkov v spletnem mediju mora biti transparentno. Kadar je novinarski prispevek le dopolnjen z novimi informacijami zadostuje označba o tem, kdaj je bil zadnjič dopolnjen oziroma osvežen. Kadar pa se prispevek popravlja zaradi vsebinskih napak ali zaradi napak, ki lahko prizadevajo posameznike, morajo biti posegi označeni tako, da je razvidno, kakšna je bila napaka, pomanjkljivost ali netočnost v prejšnji ali prejšnjih objavah.
3. Objavljenih prispevkov naj mediji praviloma ne odstranjujejo s spleta. To je dopuščeno le izjemoma, pri čemer mora odgovorna oseba javnosti na ustreznem mestu pojasniti razloge za umik. Če je potrebno, se pojasnilu doda tudi opravičilo (prizadetim). Če je celotno besedilo ali njegov del umaknjen zaradi varovanja zasebnosti, medij pri pojasnjevanju razloga oz. razlogov za spremembe izpusti podatke, s katerimi bi posegal v zasebnost.
4. Mediji naj za spreminjanje, popravlanje napak kot tudi za umikanje spletnih prispevkov oblikujejo jasna pravila. Ta pravila naj zajemajo navodila, merila, postopke (kdo o popravljanju odloča, na kakšen način se spremembe, odstranitve na spletu pojasnjujejo, kje in kako se objavljajo obvestila o posegih v prispevek ...). Spletni mediji ta pravila na ustreznem mestu tudi objavijo, da so dostopna javnosti.

Novinarsko častno razsodišče pogosto obravnava pritožbe na račun kršitev Kodeksa novinarjev Slovenije v spletnih medijih. Pritožniki opazijo v spletnem prispevku napako oz. kršitev, na katero se sklicujejo v pritožbi, pozneje, ko razsodišče dostopa do spletnega besedila, pa v prispevku napake ni več, ker je bil naknadno popravljen in/ali dopolnjen. Zgodi se tudi, da prispevka na spletu ni več, ker je umaknjen, ob tem pa medij praviloma ne objavi nikakršnega pojasnila, zakaj je do umika prišlo. Pritožnikom v takih primerih svetujemo, naj shranijo prvo oziroma vse verzije prispevka (tako da shranijo posnetek zaslona ali da ga natisnejo).

¹ To priporočilo se ne nanaša na objavo popravkov in odgovorov po Zakonu o medijih.

Razsodišče je prepričano, da je za vsak medij najpomembnejše zaupanje bralcev/gledalcev/poslušalcev v njegovo verodostojnost, točnost in odgovornost. Pomemben del tega zaveznitva z javnostjo je tudi popravljanje napak. Skrivanje za tehnologijo, ki omogoča spreminjanje vsebin in tako tudi prikrivanje napak, je neetično. Če pride do napake, so jo mediji tudi v skladu s Kodeksom novinarjev Slovenije dolžni hitro in pregledno popraviti. Spletni mediji so v skladu z etičnimi standardi dolžni zagotoviti sledljivost popravljanja že objavljenih prispevkov. Z opomniki o spremembah namreč medij bralca opozori na to, katera informacija ni bila točna in katera informacija jo je nadomestila. Tudi če napačna informacija v prispevku ni posledica novinarjeve površnosti ali napačnega razumevanja (če so na primer napačno informacijo sporočile uradne institucije), je na napako dolžan opozoriti, pri čemer lahko navede, zakaj je do napake prišlo.

Številni tuji spletni mediji že dosledno spoštujejo uveljavljena pravila pri popravkih, dopolnilih ali naknadnih spremembah prvotnega novinarskega zapisa. Mnogi imajo posebne strani, na katerih objavljajo popravke, praviloma pa popravek napake objavijo tudi na različne načine (največkrat na koncu) v prispevku samem.

PRILOGA:

Primeri pravil o objavljanju popravkov in popravkov samih.

The Guardian

<https://www.theguardian.com/info/complaints-and-corrections>

Primer popravka objavljenega na koncu prispevka:

Ta prispevek je bil dopolnjen 7. marca 2018. Predsedniške volitve v Rusiji bodo ta mesec in ne prihodnji, kot je bilo zaradi napake pri urejanju navedeno predhodno. Poleg tega je bil Adam Thomson stalni zastopnik, ne sekretar pri Natu.

BBC

<http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidance/removal-online-content>

Uredniške smernice, točnost, popravljanje napak

Resne dejstvene napake moramo priznati in popraviti hitro, jasno in na primeren način. Netočnost lahko privede do pritožbe zaradi krivičnosti. Učinkovito napako popravimo tako, da povemo, kaj je bilo narobe, in da objavimo točno informacijo. V primeru, da bi lahko z objavo napake koga užalili, se je treba posvetovati s pravno službo.

The Washington Post

https://www.washingtonpost.com/policies-and-standards/?utm_term=.9eb8b834512c#correctionspolicy

The New York Times

<https://publiceditor.blogs.nytimes.com/2013/01/16/make-no-mistake-but-if-you-do-heres-how-to-correct-it/>

ABC, Avstralija

<http://www.abc.net.au/news/corrections/>

»ABC je zavezan k objavi vsebine, ki pritegne, informira in zabava. Prav tako smo zavezani k

ohranjanju naših uredniških standardov, med njimi točnosti, nepristranskosti in neodvisnosti. Ko naredimo napako, težimo k temu, da jo popravimo ali pojasnimo hitro in pregledno. Ta stran na enem mestu združuje napake in pojasnila za vse vsebine ABC; radijske, televizijske in spletne platforme, ne glede na to, ali je povod za popravek pritožba ali kateri koli drugi razlog. Kjer je to le mogoče, bomo objavili tudi povezavo do vsebine same, da si boste lahko ogledali izvirno vsebino in spremembe. Za več informacij o vsaki vsebini, kliknite na naslov.«

Slate Magazine:

http://www.slate.com/articles/briefing/corrections/2017/04/slate_s_mistakes_for_the_week_of_april_24.html (»Slate si prizadeva za popravo vseh dejstvenih napak. Če ste na naši strani opazili napako, nas obvestite na naslov corrections@slate.com. Splošne komentarje objavite v rubriki za komentarje na koncu vsakega prispevka.«)

Primer popravka, objavljenega na koncu prispevka in na posebni strani s popravki:

*Popravek, 26. april: V tem prispevku smo napačno navedli, da je bila zadnja režija Jonathana Demma serija Shots Fired.

Toronto Star

<https://www.thestar.com/opinion/corrections/2018/03/06/news-corrections-for-march-6.html>

Primer popravka, objavljenega na koncu prispevka in na posebni strani s popravki:

Popravek, 5. marec 2018: Ta prispevek je bil uredniško spremenjen, v prejšnji verziji je bil napačno naveden znesek, ki je letno namenjen za financiranje preventive zoper nasilje s strelnim orožjem, po začetnem predlogu 327,6 milijona dolarjev v petih letih. Letno financiranje bo 100 milijonov in ne 100.000 dolarjev.

Primeri popravljenih spodrseljajev:

- Prvotno smo v zgodbi napisali, da so Joaquína Guzmána dobili v postelji s tajnico. V postelji je bil z ženo. Prvotni članek je bil popravljen. (The Washington Post)
- Objavili smo izjavo fotografa Toma Sandersa, ki naj bi dejal, da je za odločitev, da stopi na plesišče, potreboval pet let. V resnici je rekel, da je to storil po petih pivih, ne letih. (Slate Magazine)
- V sobotni Credovi kolumni je bilo navedeno, da je Karol Wojtyła »prvi nekatoliški papež v 450 letih«. Pisati bi seveda morali »neitalijanski«. Za napako se opravičujemo. (The London Times)
- Popravek: 6. marec 2018
V prejšnji verziji tega prispevka smo napačno navedli višino proračuna, ki ga je Maria Contreras Sweet upravljala pri California Business, Transportation and Housing Agency. Proračun je znašal 14 milijard in ne 14 milijonov dolarjev. (The New York Times)